

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Szwecya. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie grecko-nieunickiej szkoły trywialnej w tutejszej włości Wama przeznaczają:

1. włościańska gmina Wama grunt na budowę, obejmujący 20 poaszyn, czyli 720 kwadrat. sążni tudzież grunt ogrodowy, obejmujący 40 poaszyn czyli 1440 sążni kwadratowych;

2. wystawi za przyczynieniem się dóbr funduszu religijnego budynek szkolny wraz z pobocznymi zabudowaniami;

3. będzie zrębywać i przystawiać do szkoły drzewo na opał, które rzeczzone dobra zaasygnują;

4. będzie własnym kosztem opędzać czyszczenie i posługę szkoły;

5. na opłacanie nauczyciela roczną kwotą 210 zł. w. a. przeznaczają gm. Wama kapitał pożyczki narodowej w kwocie 4000 złr. m. k.

6. Oprócz tego na dotacyę szkoły przeznaczył za życia zmarły niedawno gr. nieunicki proboszcz w Dragojestye ix. Konstantyn Worobkiewicz gotówkę 50 złr. m. k., następnie grecko-nieunicki proboszcz ix. Jerzy Daszkiewicz, wójt miejscowy Jerzy Kotlareczuk i dyak Stefan Hurzuj, a to pierwszy z nich obligacyę pożyczki narodowej w kwocie 50 złr. m. k. i gotówkę w kwocie 10 złr. m. k. zaś dwaj ostatni po 25 złr. m. k.

Bukowiński c. k. rząd krajowy ma sobie za szczególniejszą przyjemność godną naśladowania tę troskliwość o rozszerzenie nauki między ludem wiejskim podać do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Sprostowanie.)

Lwów, 19. kwietnia. W ogłoszonych wczoraj w *Gazecie* naszej „Rozprawach lwowskiej izby handlowej“ zaszła pomyłka: Na pierwszej szpalcie w wierszu ósmym od dołu powinno być zamiast: „Z innych pojedynczych klas zarobkowych“ — „Z życzeń pojedynczych klas zarobkowych.“

(Prace około rzek spławnych.)

Jak donosi *Krakauer Ztg.* trwają już od lat kilku usiłowania, aby uregulować bieg spławnych rzek w zachodniej Galicyi. Mianowicie wyszukiwano i usuwano nagromadzone od wieków w korytach rzek napół skamieniałe kłocę i pniaki drzew, które tak niebezpiecznymi stają się dla czółen i łodzi. Najwięcej cierpiała od tych przeszkód żegluga na Wiśle i Sanie, przetoż główną uwagę zwrócono na te dwie rzeki tak ważne dla transportu soli, drzewa i zboża. Roboty około oczyszczenia Wisły rozpoczęły się w r. 1853 a na Sanie w r. 1855. Do końca roku 1859 oczyszczono zupełnie przestrzeń Wisły od Krakowa aż do uść Dunajca w długości 11½ mili, i wydobyło z koryta 415 drzew, 92 kłoców i 4 pale. Od Dunajca w głąb oczyszczono 11¾ mil i usunęło 480 drzew i 81 kłoców. San oczyszczono od Jarosławia w przestrzeni 12 mil i wywleczono z koryta 613 drzew i 358 kłoców. Z Wisły, o ile prawym brzegiem dotyka austriackiego terytorium, pozostaje jeszcze uregulować spławność czterech a Sanu pięciu mil. Roboty te skończą się wciągu r. 1860. Koszta ponosi wszystkie skarby publiczne, wynoszą zaś dotąd przeszło 46.000 zł. i powiększą się jeszcze o 7000 do 8000 zł. Suma ta nie może nawet wejść w porównanie z korzyściami, jakie te ważne gościńce wodne zapewniają nie tylko obrotowi przemysłowemu w kraju ale także i komunikacyi z Gdańskiem, tym głównym portem wywozowym zachodniej Galicyi.

Ameryka.

(Stosunki republiki argentyńskiej.)

O sprawach w państwach argentyńskich piszą: W miesiącu marcu wybrany będzie zapewne Don Berqui prezydentem państw argentyńskich. Był on przez cały czas prezydentury Urquizy pierwszym jego ministrem i oraz przyjacielem, a o dobrych jego zamiarach i o prawości charakteru niemoże zachodzić żadna wątpliwość.

Stosunki między temi państwami i Brazylią nie są najlepsze, gdyż rzeczą już nie tajną, że Brazylija popierała skrycie stanowcze odzwonienie się prowincyi Buenos-Ayres od państw rzeczonych. — Zachodzi teraz słuszną wątpliwość, czy też utrzymają się postanowienia umowy z 11. listopada między Buenos-Ayres i konfederacyą, a za skazówkę w tej mierze biorą niektórzy ustęp z dokładnie napisanego dzieła dr. Alberti, w którym rzecz jest o całości konfederacyi argentyńskiej. Wykład tego traktatu popierany teraz znowu przez Buenos-Ayres, jest właściwie wyrazem tradycyjnej polityki miasta Buenos-Ayres, które zawsze dążyło i dąży do obalenia konfederacyi, i ciągle usiłuje uwolnić się od niej, chcąc utrzymać niezawisłość swoją nawet pod pozorem unii. Słuszną więc zachodzi wątpliwość, czy też umowa wspomniana zdoła sprawić co lepszego od umowy z roku 1852 lub z 1855. mimo to, że konfederacya dopełnia jaknajściślej zobowiązań swoich. W tym więc duchu zgody i zyczliwości mianowała dla zaspokojenia widoków ambicyi mieszkańców w Buenos-Ayres jeszcze roku zeszłego i zaledwie w 6 tygodni po zawarciu umowy rzeczonej, Don Mariano Balcarrea posłem konfederacyi w Paryżu, który połąd zawierzytelniony był tylko jako odrębny także poseł dla Buenos-Ayres. Mianowanie to nastąpiło jednak pod tym tylko warunkiem, że listy swe wierzytelne przedłożyć może dopiero po wręczeniu pisma odwołującego dawniejszego rządu w Buenos-Ayres. Dekret podpisany w tej mierze przez ministra spraw zewnętrznych, Don Carrilla, zawiera to szczególne postanowienie, że koszta poselstwa rzeczzonego pokryte być mają z jeneralnego budżetu prowincyi Buenos-Ayres pod gwarancyą całego narodu. Dalej stoi w tym dekrete: „Ponieważ ważną jest rzeczą dla utrzymania stosunków między konfederacyą argentyńską i rządem Cesarza Francyi, by u dworu paryskiego rezydował stały poseł odrębny, i że J. Excel. poseł nadzwyczajny i pełnomocny minister tej konfederacyi, dr. Don Juan B. Alberti, widział się być często zmuszony, oddalać się z tego dworu dla załatwienia innych spraw poselskich w Londynie, Madrycie i w Rzymie, które mu zostały poruczone. przeto rząd mianuje niniejszem Don Mariano Balcarrea swym Chargé d'Affaires w Paryżu.“ — Z mianowania tego nie spodziewa się wielu dobrych następności i korzyści dla sprawy połączenia Buenos-Ayres z konfederacyą, gdyż Don Balcarrea był zawsze gorliwym zwolennikiem odrębności, a gabinet paryski zdaje się od kilku lat sprzyjać tej dążności, jak to się okazuje z przyjęcia poselstwa Don Balcarrea, gdy tymczasem Buenos-Ayres było rzeczywiście prowincyą — chociaż tylko odrębną — państw zjednoczonych konfederacyi, której posłem zawierzytelnionym był Don Alberti w Paryżu.

Hiszpania.

(Depesze w sprawie Ortegi. — Dekret Królowy. — Ostatnia walka z Maurami. — Sprawa Ortegi.)

W sprawie zamachu Ortegi ogłasza *Gaceta de Madrid* następujące dalsze depesze. *Kapitan jeneralny Valladolid do ministrów:*

Valladolid, 4. kwietnia. Policya przytrzymała jednego kaprała z gwardyi cywilnej nazwiskiem Villareal i jeszcze pewną osobę nieznaną z nazwiska. Obydwa przytrzymanci należeli do powstańców z Aranda del Duero. Dla prędszego i przykładniejszego ich ukarania żądać będą wydania ich od władzy cywilnej.

Treść dekretu królewskiego, którym jenerał Ortegę odsądzono od rangi i godności, jest taka:

„Z powodu niesłychanego podstępny jenerał Ortegi, jeneralnego kapitana wysp balearskich, który w chwili niebezpiecznej dla kraju, kiedy znaczna część armii dopełniała z chlubą posłannictwa swego w Afryce — korzystał z tej sposobności i wydał hasło do powstania przeciw Mojej osobie i przeciw kardynalnemu zasadom państwa, a to oszukawszy najprzód wojska stojące pod jego rozkazami i opuściwszy ważne powierzone sobie stanowisko, sprowadził je na ląd stały, gdzie napróżno usiłował nakłonić wojsko to do buntu: rozkazuje, by mu odjęto wszelką rangę, urzędowanie i order, i wymazano go z listy oficerów jego rangi, a oprócz tego wydany ma być później jeszcze nań i wyrok według przepisów wojskowych.“

Dan w pałacu rezydencyonalnym, 3. kwietnia 1860.

Królowa.

Kontrasygnowano: Tymczasowy minister wojny: *José Mac Crohou.*“

Buletyn urzędowy o bitwie stoczonej dnia 23. marca na dolinie Jad-Ras mówi między innemi, że walka ta była krwawsza od wszystkich dawniejszych, i że Maurowie poznawszy ważność linii bronionej, walczyli do upadłego. Kilka pozycyi utracono i zdobywano nawrotnie, i kilka razy przyszło do walki na bagnety. Nieprzyjaciel walczył zaciekle i z fanatycznym szaleństwem, a na linii czterech mil nie ustawała bitwa przez cały dzień. Armia maurytańska liczyła do 50.000 żołnierza. Żołnierze hiszpańscy mieli ze sobą żywność na sześć dni i po 70 naboju. Strata Maurów była bardzo znaczna. Hiszpanie liczą w poległych: 7 oficerów i 130 żołnierzy; rannych i kontuzjonowanych jest: 106 oficerów i 1068 żołnierzy.

Madryt, 11. kwietnia. Według doniesień telegraficznych ma generał Ortega przybyć jutro do Tortozy, gdzie stanie pod sądem. Rząd stara się usilnie wysledzić hrabię Montemolina i jego brata i dotąd nie traci jeszcze nadziei.

— Jak donosi *Espana* zażądał generał Ortega 40.000 piastrow z skarbu publicznego pod pozorem, że chce wzmocnić fortyfikacje Mahonu. Z tej sumy, wypłaconej mu dnia 29. marca na wyspie, pozostało mu jeszcze tych 27.000 piastrow, które znaleziono przy nim.

— O przyszłym losie Ortegi nie wiedzieć jeszcze nic pewnego. Otrzymane wczoraj z Rzymu listy donoszą, że w Civita-Vecchia wiadano o zamierzonym zamachu. Plan Ortegi musiał być zatem szeroko rozgałęziony. W Rzymie, Neapolu, Paryżu i Londynie miało wiele osób wiedzieć o wszystkim. W Marsylii nie ustaje policya w swych śledztwach.

— *Novedades* donoszą: Ortega pójdzie pod sąd wojenny. Jenerała Elio i resztę spiskowych, nie uważanych za wojskowych, sądzić będzie trybunał pierwszej instancji.

Anglia.

(Wiadomości bieżące.)

Londyn, 13. kwietnia. Według dziennika *Indépendance* rozszerzyła się w Londynie pogłoska, jakoby p. Persigny nie miał już wrócić na ambasadę w Londynie. Wymieniają już nawet i jego następcę, ma nim być terazniejszy poseł francuski w Rzymie, książę Grammont, którego żona jest w pokrewieństwie z arystokracją angielską.

Francya.

(Obrady w zgromadzeniu prawodawczem. — Przewoz wojsk francuskich. — Ambasada toskańska zwinęta. — Rozporządzenia Lamoriciéra. — Wiadomości bieżące. — Budżet na rok 1861.)

Paryż, 13. kwietnia. Przedwczoraj wytoczyły się w zgromadzeniu prawodawczem obrady nad wnioskiem rządowym, by roczny kontyngens armii umniejszyć o 40.000 żołnierza.

— Fregata parowa „Vauban“ odplynęła dnia 7. z Tulonu do Genuy zabrać do Francji amunicję i inne francuskie przybory wojenne. Główne oddziały armii powrócą do Francji drogą morską na Genuę, inne pomniejsze lądem na Villafranca.

— Dotychczasowy prowizoryczny zawiadowca poselstwa w Florencji, hrabia Mosbourg, przybył z całym składem ambasady do Paryża. Zwinęte od chwili wcielenia Toskanii do państw sardyńskich poselstwo francuskie istniało od roku 1429. Pierwszy poseł francuski przybył do Florencji od króla Karola VII. za czasów Kosma Medyceusza.

— Pan Persigny zamierza jak słyhać złożyć swą posadę w Londynie.

— Jenerał Lamoriciére rozkazał na wstępie swego działania w państwie rzymskiem obwarować silniej Ankone, aby mogła zasłaniać Marchię i Umbryę przeciw nieprzyjacielskim najazdom. Jenerał Lamoriciére objął naczelne dowództwo pod tym wyraźnym warunkiem, że zastrzeżę sobie zupełną niepodległość działania i będzie zależeć od samego tylko Papieża.

— W koloniach francuskich mianowicie na wyspach Martinique, Guadaloupe i Reunion organizują obecnie kompanie inżynierii z samych krajowców.

— Jedna z nowych łodzi kanonierskich, co do niedalekich podróży może służyć także za okręt transportowy, przybyła temi dniami z Bordeaux do Brestu. Łódź ta ma machinę w sile 120 koni a zbójna w 4 działa może przeszło 1000 ludzi zmieścić na swym pokładzie.

— Budżet państwa na rok 1861 zawiera następujące główne data:

Ministeryum państwa. Wydatki 10,448.400 fr. Między temi teatr 1,705.000 fr., mianowicie wielka opera 820.000 fr. *Theatre Français* i opera komiczna 240.000 fr., opera włoska i Odeon 100.000 fr., następnie budowanie Louwru 1,500.000 fr., festyn dnia 15. sierpnia 200.000 fr. Przy tej sposobności nadmieniamy, że legia honorowa liczy 72 oficerów wielkiego krzyża, 241 wielkich oficerów, 1176 komandorów, 4884 oficerów, 48.854 kawalerów.

Ministeryum spraw zewnętrznych. Wydatki 10,811.850 fr., między temi płace politycznych agentów i konsulów 5,843.800 fr., wydatki tajemne 550.000 fr., subwencya dla Abd-el-Kadera, żyjącego w Damasku, 120.000 fr.

Ministeryum spraw wewnętrznych. Wydatki 48,583.221 fr., do czego należy tylko pozycya tajnych wydatków na bezpieczeństwo publiczne czyli policyę tajemną, które wynoszą 2,000.000 fr.

Ministeryum finansów 946,025.545 fr. Mające się opłacać rocznie procenta wynoszą 500 milionów, pensye 70 mil., cywilna lista Cesarza 25 milionów, koszta na administracyę komor celnych

i niestałych podatków 118 milionów, koszta na komunikacyę pocztową 44 milionów.

Ministeryum wojny. Wydatki 345,908.744 frank. mianowicie 6,450.000 fr. więcej niż w roku 1860. Wydatki te obliczone są na taki stan czynny armii: 326.710 ludzi i 67.883 koni w głębi Francji, 65.690 ludzi i 15.297 koni w Algierji, w ogóle 392.400 ludzi i 83.180 koni. Te są złożone w następujący sposób:

Sztab jeneralny	4.411 ludzi	400 koni
Gwardya	28.260	6.890
Żandarmerya	19.523	13.687
Piechota	222.800	285
Kawaleria	53.320	39.301
Artyleria	28.869	13.943
Korpus inżynierów	6.075	750
Korpus pociągów	4.018	3.740
Legia cudzoziemska	4.122	45
Turkosy i Spahi	11.478	3.800

Kontyngens na rok 1861 pozostanie 100.000 ludzi; liczą przytem na 16.000 obowiazanych do służby wojskowej, którzy się wykupią po cenie 2000 fr., przezco wpłynie 32 milionów do takzwaney dotacyjnej kasy armii. Następnie liczbę tych, którzy w roku 1861 wykupią się na 4 lata, podają na 3000; przezco do nadmienionej kasy wpłynie 4,800.000 fr., a zatem w ogóle więcej niż 36 milionów, które jak wiadomo będą obrócone na zwербowanie starych doświadczonych i wprawnych żołnierzy.

Belgia.

(Falszywe pogłoski. — Wiadomości bieżące.)

Bruxela, 11. kwietnia. Londyński *Court-Journal* nadmienil w tajemniczy sposób o negocjacyach tutejszego rządu z Holandją i Francją względem zakupu wielkiego księstwa Luxemburg; inne dzienniki zapewniały, że zamiarem podróży księcia Brabantu do Konstantynopola jest nabycie Kandyi na rachunek belgijski. Dzienniki holenderskie mówią o zakupie wyspy Cypru. Tutejszy urzędowy dziennik *L'Echo du Parlement* zbija dzisiaj jak najwyraźniej wszystkie te i tym podobne pogłoski. Wyższy urzędnik tutejszego ministeryum spraw wewnętrznych udał się w podróż, aby z polecenia rządu zwiedzić różne w Niemczech znajdujące się zakłady agronomiczne. Pan Rogier zamyśla zaraz po zebraniu się izb wnieść projekt do ustawy względem założenia takiego zakładu w Belgii. — Książę państwa Monaco polecił ogłosić w *Indépendance*, że pogłoski, jakoby z rządem francuskim prowadził układy względem odstąpienia swego księstwa, są zmyślone. Książę wzywa redaktora dziennika *Indépendance* zbici te pogłoski.

Włochy.

(Sprawa Nissy w izbach. — Król sardyński zwiedzi nabyte kraje. — Powstanie palermitańskie. — Manifestacje przychylności w Rzymie. — Dalsze szczegóły powstania w Palermie.)

Turyń, 13. kwietnia. *Indépendance Belge* zawiera obszernie sprawozdanie z posiedzenia izby, kiedy Garybaldi wniósł interpelacyę w sprawie Nissy, swego rodzinnego jak wiadomo miasta. Zarzucając, że nad głosowaniem w Nissie ciąży wpływ francuski, przysięgał Garybaldi postępowaniu prowizorycznego gubernatora, który ścieśnia wolność wyboru, a w końcu podał wniosek, by odrzucić wybory. Izba przeszła do porządku dziennego, a odrzuciwszy wszystkie mocze, co zawierały nagane dla rządu, przyjęła znaczna większość następujący wniosek: W nadziei, że w granicach rękoi konstytucyjnych zachowa rząd nienaruszenie wolność głosowania w Sabaudyi i Nissie, przestępuje izba do porządku dziennego. Nadto donosi korespondent *Constitutionnela* w tej sprawie pod dnim 9go b. m. Deputowani stronnictwa ministeryalnego mają się zgromadzić dziś wieczór. Słyhać, że Cavour ma im udzielić zupełnych wyjaśnień w sprawie Sabaudyi i Nissy.

— *Opinione* donosi, że Król uda się do Toskanii, gdzie zabawi ośm dni. Następnie zwiedzi Emilię, i w Parmie, Modenie i Bononii przepędzi siedm dni. Hrabia Cavour towarzyszy Królowi do Florencji, Paryni wyjedzie naprzód do Bononii.

— Poczta neapolitańska przybyła nareście dnia 12go b. m. do Marsylii. Gazeta urzędowa z dnia 6go b. m. nie zawiera w ogóle nie nowego, a stoi w sprzeczności z jednocześnie wiadomościami prywatnemi. Zapewniając o zupełnem przytłumieniu rokoszu w Sycylii, opowiada, że powstańcy uderzyli na wojsko o godz. 5tej zrana i zabili siedmiu żołnierzy i żandarmów. Odparci zwycięzko schronili się do jednego z klasztorów, gdzie się zabarykadowali. Jeden batalion szóstego pułku liniowego przypuścił szturm, lecz poniósł znaczne straty nie dopiawszy swego, dopiero kiedy ogień jednej baterji zrobił wyłom w murze, wtargnęło wojsko, i wszyscy powstańcy wraz z zapasem broni wpadli w ręce żołnierzy. Bandy, co podczas walki ukazały się w okolicy miasta, rozpierzchły się porażone. O powstaniu w Messynie nie zawiera organ rządowy żadnej wzmianki. Donosi jednak, że Palermo ogłosił jenerał Salzano w stan oblężenia. Ludność miasta nie brała udziału w rozruchu. Urzędowa depesza z dnia 6go b. m. po południu upewnia, że we wszystkich prowincjach sycylijskich panuje spokój zupełny.

— Z Rzymu donoszą z 13go b. m.: „Wczoraj odbyła się tu wielka manifestacya z powodu powrotu Papieża w roku 1850. — Zrana udał się Papież w asystencyi licznych tłumów do St. Agnes za Rzymem. J. Ś. Papież celebrował tam mszę świętą i zakomunikował przeszło 500 osób. Podczas powrotu do Watykanu wżno-

szone dla Papieża okrzyki radości. Wieczorem było miasto oświetlone.

— *Giornale del Regno delle due Sicilie* donosi z Neapolu z dnia 6go b. m.:

„Do depeszy przedwczorajszej dołączamy dalsze szczegóły o zamachu kilku powstańców w Palermie na spókoj publiczny. Donosimy najprzód, że panuje porządek i spókojność, tudzież że za resztą z band rozbitych i rozprószonych wysłano pogoń w okolice miasta przyległe. Jakoż ściganie to pójdzie z łatwością regularnym oddziałom wojska, którym hufce powstańców nie mogą się opierać, i albo zaraz ulegną, lub się na wszystkie strony rozprósza.

Względem zamachu z 4go dodać jeszcze należy, że wojsko królewskie dopełniło powinności swojej bez żadnego zachwiania się w swem postanowieniu. Z okrzykiem: „Niech żyje Król!“ rzucił się jeden batalion 6go pułku pieszego na klasztor della Gancia, w którym się rokoszanie obwarowali, i zabrał ich w niewolę. W całym też wojsku królewskim panuje duch jak najlepszy. Miasto Palermo oddane w obronę spokojnych mieszkańców ogłoszono w stanie oblężenia z rozkazu generała Salzano, komendanta miasta i prowincji. Telegraf dzisiejszy donosi z 3ciej godziny po południu, że na całej wyspie panuje pokój zupełny, a również i mieszkańcy Palermu zachowali się spokojnie tak podczas zamachu, jako też i później.

Niemce.

(Czynności w berlińskich izbach sejmowych. — Nowiny dworu bawarskiego. — Niezależność wyznań religijnych w badeńskim.)

Berlin, 12. kwietnia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby drugiej oznajmił deputowany Reichenbach, że będąc sędzią przysięgłym ma stanąć do sądu. Wymówił się jeszcze od dzisiaj, lecz musi prosić o urlop na przyszły raz. Prezydent oświadcza zgodnie z zgromadzeniem, że nie może udzielić urlopu. Na to wnosi deputowany Gneiff, aby rząd nakazał władzom administracyjnym wymazać członków reprezentacji krajowej z list sędziów przysięgłych. Po dłuższych rozprawach nad petycją z Poznańskiego względem polskich i katolickich spraw szkolnych musiano na nalegania deputowanych polskich obliczyć zgromadzenie. Było tylko 175 członków; brakowało zatem dwóch do powzięcia prawomocnej uchwały. Nie pomogło i wywoływanie nazwisk, izba musiała się odroczyć dla nieodpowiedniej ustawom liczby.

Mnichów, 12. kwietnia. Jak słyhać, ma J. M. Król udać się temi dniami z Genewy do Vevey. Książę Adalbert w powrocie z Hiszpanii przybędzie w ciągu tego tygodnia z swą dostojną małżonką do Darmstadt, gdzie 4 do 5 dni zabawi u dworu. Przyjazd Ich król. Mości do Mnichowa oznaczają na 19go b. m.

— Zwierzchnościom politycznym w Badenie przesłano rozporządzenie ministeryalne tej treści, jako rząd wielkoksiążęcy zobowiązał się już stanowczo do przyzwolenia uznanym wyznaniom religijnym stanowiska samoistnego, i że uważa to za szczególne zadanie swoje, zabezpieczyć im to stanowisko na podstawie konstytucji krajowej. Szczególnie może kościół katolicki pewny być tego, że stanowczo już wyrzeczony zamiar W. Księcia, „by kościół katolicki zajął w obce państwa swobodne i godne ze wszech miar stanowisko,“ przyjdzie do ścisłego wykonania.

Dania.

(Wypadki dzienne.)

Berlingske Titende mieni doniesienie *Morning Herald*a o tajemnych układach między Francją a Danią owocem politycznych domniemywań torysów, nie tak jednak w swym urzędowym artykule, że obrażona w swych prawach Dania może być przynaglona przyłączyć się do Francji. Prawda, pisze w dalszym toku — że przy mierze z pierwszym Cesarstwem nie wypadło Danii na korzyść, postradała wówczas swą flotę, straciła Norwegię a Król duński musiał za Holsztyn i Lauenburg stać się członkiem niemieckiego związku. Jednakowoż — dodaje *Berling. Tid.* — nie nie zapowiada, że wojna europejska skończy się dziś tak samo, jak dawniej. Nie jest bynajmniej tak pewną, że w obce wszystkich nowo wynalezionych środków zniszczenia pierwsza wielka bitwa morska wypadnie na korzyść dumnej Anglii. Tymczasem jednak nie myśli Dania występować z swej neutralności.

Szwecya.

(Przygotowania do koronacji. — Kwestya namiestnictwa norweskiego.)

Sztokholm, 7. kwietnia. Na zamku czynią już przygotowania do uroczystości koronacji, która się ma odbyć na dniu 5go maja. Wszystkim oficerom, którzy się chcą znajdować na tych festynach, przyzwolono bez prośby czternastodniowy urlop.

Wiadomo już teraz, że norwescy radcy państwa postanowili pozostać i nadal na swej posadzie urzędowej pod tym tylko warunkiem, jeśli kwestya względem namiestnictwa norweskiego będzie rozpoznana i załatwiona w norweskiej radzie państwa. Mieli też przy tem oświadczyć wyraźnie, że w razie, gdyby sprawa ta załatwiona była w samej tylko norweskiej radzie państwa, tedy przenoszą zaprzeczenie sankcji królewskiej dla odnoszących się propozycji Sthortyngu norweskiego nad sankcję uchwały Sthortyngu we szwedzko-norweskiej radzie państwa. J. M. Król przyzwolił na przedstawienie norweskich radców państwa, by sprawę tę uważano i traktowano jako wyłącznie norweską, jednak odmówił domaganej się sankcji uchwały Sthortyngu „ze względu na okoliczności“. Norwescy radcy państwa zaprotestowali wprawdzie przeciw temu

rozstrzygnięciu królewskiemu, lecz postanowili oraz nie podawać się do dymisji.

Rosya.

(Proces fałszerzy. — Doniesienia z środkowej Azji. — Wybory szlachty w gubernii petersburskiej. — Statut cechowy zniesiony w Finlandyi. — Wiadomości bieżące.)

Petersburg, 4. kwietnia. Z powodu procesu wytoczonego za fałszowanie biletów kredytowych przytrzymano potąd już 36 obwinionych w tej mierze. — Z Azji środkowej otrzymano wiadomość na Orenburg, że emir z Bokhary wyruszył zbrojnie na Dost Mahometa w Afganistanie i hana Kabulu, i zawojował nawrotnie miasta zabrane mu przed dwoma laty, a mianowicie Kunduz i Czarjan.

— Sejm szlachty w gubernii petersburskiej zaczął się dnia 25go marca. Tegoż dnia odbyła się uroczystość religijna, złożenie przysięgi i uczta wielka, na której toast wniesiony przez marszałka szlachty hrabi Szuwałowa przyjęto bardzo życzliwie. Dnia 28go marca naradzano się nad podaniem prośby do J. M. Cesarza. Jedni proponowali, by obok usamowolnienia włościan miano też należyć wzgląd także i na własność szlachty, i nie rozdawano posiadłości jej gruntowych; drudzy żądali, by o kwestyi włościańskiej całkiem nie wspominać, i upraszać tylko o utrzymanie administracji własnej i ograniczenie wpływów biurokratycznych. Po dwudniowych naradach zgodzono się na tę ostatnią propozycję. Dnia 31. marca rozpoczęły się wybory. Wybrano prawie wszystkich marszałków powiatowych.

— Zniesienie cechowe statutu w Finlandyi, który od 140 lat był prawomocnym, zdecydowane jest najwyższymi rozkazami z 24. i 31. grudnia z. r., co jak donoszą z Finlandyi, przyczyni się znacznie do podniesienia komunikacji handlowej i przemysłowości tamtejszej. — Namiestnik książę Gorczakow przybył przedwczoraj z Warszawy i był przyjmowany u Cesarza. — Jak donosi *Hamb. Börsen Halle*, generał gubernator hrabia Murawiew Amurski, który cierpiącą swą małżonkę odwozi do Francji, zamysła złożyć swój urząd i zamieszkać w Petersburgu.

Turecja.

(Rozlokowanie siły zbrojnej. — Regulamin postępowania sądowego w Serbii.)

Konstantynopol, 30. marca. Względem nadmienionego już rozstawienia wojsk wysokiej Porty donoszą dziennikowi *Oester. Ztg.*: „W Turcji europejskiej zgromadzają istotnie imponujące siły zbrojne, ażeby zapobiedz wszelkim wypadkom, jakie przy wzburzeniu sławiańskiej ludności łatwo nastąpić mogą. Szumła ma być główną kwaterą korpusu liczącego 40.000 ludzi; będzie utworzony po części z batalionów redyłów, a silne posterunki otacza granicę najbardziej zagrożoną Serbii. Armia bośniacka od niejakiego czasu prawie niezawisła od korpusu rumelijskiego, będzie znacznie wzmocniona zaprowadzeniem nowych pułków nieregularnych. Podupadłe warownie w Bośni Nowibazar i Senica będą ufortyfikowane i licznem wojskiem obsadzone. Po przeprowadzeniu tego wszystkiego będzie wynosić na północy zbrojna siła Turcji 70.000 ludzi regularnego, a 40.000 nieregularnego wojska.“

Belgrad, 5. kwietnia. Temi dniami wyszedł nowy regulamin procesów cywilnych dla księstwa serbskiego. Władzę sądowniczą reprezentują sądy pokoju, sądy obwodowe i sądy apelacyjne. Oprócz nich wolne są także sądy rozjemcze. Sąd pokoju jest mocen rokować w sprawach prawnych do 100 piastrow; odwołania przeciw wyrokowi jego nie ma. Sąd obwodowy rokuje w sporach nad 100 piastrow. Sąd apelacyjny — z osobnym oddziałem dla spraw karnych — jest oraz sądem kasacyjnym. Wszędzie jest procedura ustna i publiczna.

A z y a.

(Pocztą indyjską na Tryest.)

Paropływ Lloyda „Ameryka“ zawinął dnia 9. b. m. wieczorem do Tryestu, i przywiózł wiadomości z Bombaju sięgające po dzień 12. marca, z Kalkuty po dzień 16. marca, z Syngapore po 6. marca, z Kantonu po 27. lutego, a z Szanghaj po dzień 20. lutego. Bahadur-Kan skazany na szubienicę. Kilku sepojów mocno skompromitowanych, którzy nie mogli spodziewać się ułaskawienia, odebrali sobie życie ręką samobójczą. Gubernator generałny kazał klejnoty zabrane oddać Królowi Andy na powrót. Podmorski drut telegraficzny między Adenem i Kurrachee utrzymuje się w dobrym stanie, a drut telegraficzny w morzu czerwonym naprawiają u wybrzeża abisyńskiego. Dwie poczt z Peszaweru zrabowali Afrydowie, i z tego też powodu wydał gubernator generałny rozkaz surowy, by na przyszłość zapobiedz wszelkim takim zdradziactwom, i by winnych ukarać przykładnie.

Byjotowie w Bengalii niższej dopuścili się gwałtów rozmaitych i zagrozili zbiorce indygo. Zastępca gubernatora wydał proklamację, po której spodziewają się skutku pomyślnego.

Według doniesień z Jawy sięgających po dzień 23. lutego oddano w Boni mianowanemu w tej sprawie komisarzom klejnoty koronne. Między nowym Królem w Boni i rządem holenderskim stanąć ma wkrótce bliższa umowa. Z Banjermassing donoszą, że wyprawa wojenna odejść miała w to miejsce, gdzie paropływ „Onrust“ doznał napaści i klęski.

Fregata parowa „Imperieuse“ odpłynęła dnia 22. lutego z wielkim zasobem przyborów wojennych z Hongkong do Szanghaj. Wszystkie okręta wojenne, z wyjątkiem tylko okrętu „Furious“ opuściły dnia 15. port Szanghaj. Słychać w Ningpo, że Francuzi obsadzić mają Chuzan. Według gazety pekińskiej miał Kweliang,

pierwszy minister i naczelny komisarz cesarski w sprawie zawrzeć się mającej ugody z lordem Elgin prosić o dymisyę, której jednak nieotrzymał. Liczy on 73 lat wieku.

Chińczycy zabrali podobno działa z warowni Taku dla lepszego obwarowania wałów fortecy Tientsyn. Uzbrojenia sprzymierzonych nabawiły dwór w Pekinie jak słyhać wielką obawą.

Sprawy w Japonii potąd jeszcze nieułożyły się pomyślnie. W Jeddo zamordowano jednego sługę pełnomocnika angielskiego, p. Alcock. Japoński paropływ rządowy miał dnia 8. lutego odpłynąć z jedną częścią poselstwa japońskiego do Panamy, a paropływ amerykański „Powhattan“, dnia 10go z postem i jego świta do San Francisco.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Werona, 16go kwietnia. *Lombardia* z 14go przyniesła z Brescii zupełnie zmyśloną wiadomość, że 13go b. m. miał zde-zertować do Sardynii pewien kapitan austriacki.

Londyn, 17. kwietnia. Na wczorajszem posiedzeniu *izby niższej* toczyły się obrady nad budżetem marynarki. Sir Charles Napier żądał, ażeby marynarka angielska stała na takiej samej stopie jak francuska. Szczególnie przedstawiał, że flota angielska na Kanale jest niedostateczna.

Turyń, 15. kwietnia. Na przedwczorajszem posiedzeniu *izby* chciał Bertani z ostatecznej lewej strony interpelować hrabię Cavoura względem Sycylii. Cavour odmówił odpowiedzi, ponieważ nie był o tem poprzednio uwiadomiony, i ponieważ odpowiedź jego nie przyniosłaby pożytku ani krajowi ani Sycylii. Bertani odłożył swoją interpelację na następne posiedzenie. — Projekt względem anexyi prowincyi emiliańskich i Toskanii przyjęła izba jednogłośnie. Nie sprzeciwili się temu nawet księża zasiadający w izbie, tylko deputowany sabaudzki Chenal wstrzymał się od głosowania.

Narodowy komitet Nissy postanowił w obec wpływu, jaki wy-wiera Francya, wstrzymać się od głosowania. — Redaktor dzien-nika *Nizzardo*, ustępując przemocy, zrzekł się dalszego wydawania swego pisma.

Jak donosi dzisiejsza *Opinione*, odjechał Król w towarzystwie pana Buoncompagni i kilku deputowanych do Florencyi. Reprezen-tanci mocarstw zagranicznych nieotrzymali urzędowego zaproszenia do tej podróży.

Medjolan, 15. kwietnia. Wczoraj zjechał tu jenerałny sztab 82go pułku francuskiego, a dziś odchodzi na Turyń do Suzy.

Berna, 16. kwietnia. Rada federacyjna zbija urzędownie twierdzenie Francyi, jakoby proponowała gabinetowi francuskiemu osobny traktat względem podziału Sabaudyi. — Rosya miała odpo-wiedzieć zyczliwie na zaproszenie rady federacyjnej względem kongresu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18 kwietnia.

Hotel rosyjski: PP. Malinowski Zyg., c. k. major i hr. Logethety, c. k. kap., z Przeworska. — Mastaj Jan, c. k. kap., z Bojaniec. — Hr. Dunin Bor-kowski Sew., z Ponikwy. — Głogowski Art., z Bojaniec. — Michałowski Ad., z Krakowa. — Szymanowski Fr., z Bobiatyna.

Hotel krakowski: Kubotus Jan, c. k. kapit. i Krzemiński Józ., c. k. po-rucznik, z Tarnopola. — Kirchmajer Jan, z Bukaczowiec. — Wierzchowski El., z Pleśnian.

Hotel Kuhna: Nowacki Kaz., z Tejsarowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. kwietnia.

PP. Morawiecki Mich., c. k. notar., do Złoczowa. — Trylowski Antoni, c. k. porucznik, do Brzeżan. — Błażowski Wiktor, do Drohobycza. — Bła-żowski Stan., do Dzidziłowa. — Hajwas Ad., do Rudna. — Keplicz Hil., do Romanowego siola. — Falkowski Mich., do Gluchowa. — Wysocki Flor., do Przeworska. — Smarzewski Alex., do Artasowa. — Wiktor Tadeusz, do Świ-rza. — Hr. Rummerskirch Kar., c. k. poruczn., do Tarnowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. kwietnia

Pora	Barometr w mierze parys. spro- wadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan po- wietrza wilgo- tnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	330 50	+ 24°	80 6	wschodni	sl jasno
2. god. po poł.	329 51	+ 10 9°	48 2	" "	"
10. god. wiecz.	329 31	+ 5 8°	73 6	" "	"

T E A T R.

Dziś w teatrze niemieck.: „*Ein alter Handwerksbursche*,” komedya ze spiewami w 3 aktach.

Jutro na scenie polskiej komedye: „*Neapolitanka*” i „*Błażek opętany*.”

Dnia 18. kwietnia 1860 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwow-skim następujące pięć liczb:

75. 21. 41. 12. 85.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 28. kwietnia i 12. maja 1860 r.

Kurs lwowski.

Dnia 18. kwietnia.

		gotówka		towarem	
		zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	23	6	32
Dukat cesarski	"	6	26	6	32
Półimperyal zł. rosyjski	"	10	76	10	87
Rubel srebrny rosyjski	"	2	7	2	10
Talar pruski	"	1	98	1	2
Polski kurant i pięciozłotówka	"	—	—	—	—
Galic. listy zastawne za 100 zlr.	bez	84	15	84	67
Galic. obliagacje indemnizacyjne	kuponów	71	—	71	55
5 Pożyczka narodowa		78	63	79	43

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18 kwietnia

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 79 — Metaliki po 5% za 100 zł. 69 10; po 4½% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje in-demnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 860 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 185 70; niższo-austr. towarzy-stwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 114 35. — Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 133 25. Medjolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Sturs złota. Dukaty ces. mennicze 6 34, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

KRONIKA.

(Przestępstwa targowe.) Urząd targowy król. stołecznego miasta Lwowa skazał od 1. do 15. kwietnia 1860 następujące partie częścią na kary pieniężne, częścią na areszt i konfiskatę podejrzanych przedmiotów, a mianowicie.

1. Za sprzedawanie nieświeżej dziczyzny 3 partye; 2. za węgrowate szynki 2 partye; 3. za zepsute szynki 3 partye; 4. za wołowinę co przeszła w zgniliznę 2 partye; 5. za fałszowane masło 1 partye; 6. za niesprawiedliwą miarę 1 partye; 7. za niepożywne pieczywo 1 partye; 8. za nieprzyzwoite zachowanie się na targowicy 1 partye; 9. za bójkę na targowicy 1 partye; 10. za zastawienie drogi 4 partye; 11. za przestępstwo przepisów cymmentowania 2 partye; 12. za przekupstwo 5 partyi; 13. za nieupoważniony handel obnośny 5 partyi; 14. za nieutrzymanie przepisanej taryfy pieczywa i wagi na placu przedawania pieczywa 1 partye.

(Oltarz Druidów.) Przy wznoszeniu fortyfikacyi w Lille (we Francyi) znaleziono temi czasy olbrzymią bryłę kamienną, której kształt i napisy wskazu-ją wyraźnie, że służyła niegdyś za oltarz Druidom, i że ten oltarz poświęcony był pogańskim bóstwom „Hesus“ i „Teutates“. Inne napisy mają świad-czyć niewątpliwie, że Druidzi przepowiadali istotnie przyszłość z drgnień ofiarowanych jeńców. Obok kamienia znaleziono także złoty sierp, którym ka-plani ścinali zwykle jemiółę z dęba, pod którym znajdował się oltarz.

(Lamartine) wydaje teraz własnym nakładem wszystkie swoje dzieła pod tytułem: „Edition personelles définitive unique“ w 40 tomach, duża ósemka po 5 do 600 stronie, i ogłosił na to prenumeratę. W czterech latach ma być ukończone całe wydanie. Kto przy odebraniu pierwszego tomu (*Méditations poetique et religieuses*) zechce zapłacić za całe dzieło, złoży tylko 300 fran-ków, inaczej kosztować będzie każdy rocznik o 10 tomach 80 franków. Każdy abonent otrzyma przylem portret Lamartina i jego własnoręczny podpis.

(Oznaki wieku u bydła rogatego.) Zęby stanowią u młodych zwierza najpewniejszą w tej mierze skazówkę. Ciele przychodzi zwykle na świat z dwoma zębami przednimi, a po czterech tygodniach ma już wszystkie ośm zębów przednich. Od tej pory aż do ósmego miesiąca następuje większe lub mniejsze ich zużycie, a mianowicie w ósmym miesiącu dwa środkowe zęby są mniejsze od innych; odtąd, aż do 18. miesiąca zmniejszają się zwolna i inne, aż nareszcie wszystkie zmaleją i jeden od drugiego stoi w pewnem oddaleniu. W drugim roku wypadają obadwa zęby środkowe, a nowe dwa na ich miejsce wyrastają; w trzecim roku ma już bydło cztery zęby trwałe, w czwartym roku sześć, a w piątym wszystkie ośm; w szóstym roku dopiero mają wszystkie zęby jednaką wielkość. Wprawny znawca zdola przez kilka jeszcze lat następnych wiek bydła oznaczyć, a to wedle zużycia się zębów, a potem wedle ich wypadania; gdyż w dziewiątym roku wypadają napród dwa zęby środkowe, w następnych latach maleje także znacznie i reszta zębów, a nareszcie stoją znowu w oddaleniu jeden od dru-giego, jak u dwuletniego jałownika. Rogi mogą także służyć do ocenienia wieku bydła, jakoż przez pierwsze dwa lata powierzchnia ich pozostaje gładka, z początkiem trzeciego roku tworzy się u spodu przy osadzie rogu pierścień, który się w ciągu roku zupełnie wykształca, a następnie tworzy się drugi pierścień. Pierścienie te można łatwo pilnikiem dla nieprawego oka zniwe-czyć, dla tego też przy dochodzeniu wieku z rogów należy być bardzo oglę-dnym, aby się nie oszukać. U krów, które już w drugim roku są stanowione tworzy się pierwszy pierścień o rok wcześniej, wydają się przeto o rok star-sze niż są rzeczywiście. U wołów i buhajów rogi nie stanowią pewnej oznaki, tworzą się bowiem dopiero po pięciu latach, a i wtedy nieregularnie.